

CZU 343.5

APLICAREA ÎN PRACTICĂ A PREVEDERILOR ART. 332 „FALSUL ÎN ACTE PUBLICE” DIN CODUL PENAL. PROBLEME ȘI SOLUȚII

Cristina PÎRȚAC,

Asistent judiciar la Curtea de Apel Chișinău, doctorandă la Departamentul Drept penal al Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova

REZUMAT

Aplicarea normelor juridico-penale menite să prevină și să combată falsul în acte publice este determinată de profesionalismul și corectitudinea instanțelor de judecată. Or, practica judiciară în domeniul aplicării prevederilor art. 332 CP RM este neuniformă, fiind caracterizată prin calificări eronate, motivări nejustificate, constatări ambigue etc. În acest sens, articolul de față propune analiza unor cazuri practice privind falsul în acte publice, pentru determinarea curențelor la calificarea acestei infracțiuni.

Cuvinte-cheie: actul public, fals, document oficial, falsificarea documentelor, date vădit denaturate.

PRACTICAL APPLICATION OF PROVISIONS OF THE ARTICLE 332 OF THE CRIMINAL CODE «FALSIFICATION OF PUBLIC ACTS”: PROBLEMS AND SOLUTIONS

Cristina PÎRȚAC,

Judicial assistant in the Chișinău Court of Appeal, doctoral student at the Criminal Law Department of the Faculty of Law of the Moldova State University

SUMMARY

The application of criminal rule of law aimed to prevent and combat falsification of public documents is determined by the professionalism and the correctness of the courts. However, judicial practice is uneven in the application of provisions of the art. 332 Criminal Code of the Republic of Moldova, being characterized by erroneous qualifications, unjustified motivations, ambiguous findings etc. In this way, this article aims the analysis of practical cases regarding the falsification of public acts, in order to determine the deficiencies in the qualification of this crime.

Keywords: public act, false, official document, document falsification, distorted data.

Introducere. În condițiile actuale de reglementare a relațiilor sociale, subiecții de drept recurg tot mai des la actele oficiale. Astfel, acestea devin o parte integrantă a ordinii de drept instituite în societate, menite să asigure activitatea normală a autorităților publice și respectarea drepturilor și intereselor legitime ale subiecților de drept.

Indubitabil, falsul în acte publice afectează un șir întreg de relații sociale, iar gradul prejudiciabil al acestei infracțiuni escaladează în cazurile în care falsul în acte publice, de cele mai dese ori, concurează cu alte infracțiuni, cum ar fi diferite forme de sustrageri, abuzul de putere sau abuzul de serviciu, infracțiuni contra justiției etc.

În același timp, falsul în acte publice se caracterizează prin caracterul latent foarte înalt, ceea ce condiționează dificultăți la desco-

perirea acestui tip de infracțiuni, pornind de la specificul circulației documentelor oficiale, lipsa unei baze normative unice, dar și terminologiei unificate și transparente, care ar reglementa aceste relații extrapenale. Anume din aceste considerente, pentru a se preveni afectarea activității autorităților publice, se impune aplicarea măsurilor de protecție juridico-penală în domeniul respectiv.

Scopul studiului se exprimă în analiza practicii judiciare a Republicii Moldova privind calificarea juridică a infracțiunilor potrivit art. 332 CP RM, prin care să fie identificate curențele și divergențele propuse a fi abordate în prezentul studiu, întru relevarea problemelor cu care se confruntă, la etapa actuală, lucrătorii practici și elaborarea soluțiilor adecvate, echilibrate și științific fundamentate în acest sens.

Discuții și rezultate științifice.

Conținutul constitutiv al infracțiunii prevăzute la art. 332 CP RM (Falsul în acte publice), se rezumă la următoarele: înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale.

Dificultățile, care apar atât în practica, cât și în doctrina penală, țin de lipsa interpretării legale, a definiției legislative a noțiunii „document oficial”. Această lacună, pe fondul unei alte incriminări ale legiuitorului autohton, cea de la art. 361 CP RM (Confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false) care la fel se referă la „document oficial fals, care acordă drepturi sau elibe-

rează de obligații”, generează aplicarea neuniformă a practicii judiciare în materia răspunderii pentru infracțiunea prevăzută la art. 332 CP RM.

A. Reșetnicov definește noțiunea de document oficial, identificându-l drept document ce conține informații elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept, atestă fapte având relevanță juridică și circulă în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control al circulației.[15, 37]

Respectiva definiție este una similară celei oferite de către Consiliul Europei în Recomandarea privind accesul la documentele publice Rec(2002)2, care identifică documentele publice ca fiind informațiile înregistrate, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice, ce au legătură cu funcția administrativă, fixate pe orice suport, de definiție fiind acoperite atât documentele unei autorități, cât și cele ce provin de la terți și care au fost primite de autoritate.[14]

Astfel, la etapa actuală de reglementare a relațiilor sociale (inclusiv și extrapenală) este dificil a delimita exhaustiv conținutul noțiunii de document oficial, utilizate în art. 332 CP RM, de cel al noțiunii „document oficial fals, care acordă drepturi sau eliberează de obligații”, folosite în art. 361 CP RM. Cu toate acestea, după conținut, noțiunea „document oficial” din art. 332 CP RM este mai largă în comparație cu noțiunea „document oficial fals, care acordă drepturi sau eliberează de obligații” din art. 361 CP RM. În afară de aceasta, cele două noțiuni se deosebesc prin sursa generatoare (de creație). Astfel, în situația în care documentul este generat (creat) de persoana publică, acesta intră sub incidența noțiunii „document oficial” din art. 332 CP RM. Dacă însă documentul este generat (creat) de persoana privată (care nu este persoană publică în sensul prevederilor art. 132 CP RM), atunci acesta intră sub incidența noțiunii „document oficial fals, care acordă

drepturi sau eliberează de obligații” din art. 361 CP RM. În context, precizăm că, după înregistrarea la autoritățile publice, documentul provenit de la o persoană particulară obține statutul de document oficial și poate constitui obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 332 CP RM.

Concluzia enunțată *supra* reiese din explicațiile oferite de Plenul Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, care, în scopul unificării și uniformizării practicii judiciare, a emis o decizie ca urmare a examinării recursului în interesul legii, care aparent elimină discrepanțele de interpretare, statuând că documentul oficial este cel emanat de la o autoritate publică sau provenit de la un terț, dar prezentat autorităților publice. La concret, Plenul Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție a precizat în decizia respectivă că noțiunea „document oficial” se referă nu doar la documentul eliberat de o autoritate publică, dar și la documentul prezentat unei autorități publice.[11]

Pentru comparație, în Codul penal al României, în art.175, 176 și 178 sunt definite noțiunile „înscrisul oficial”, „subiectul emitent” și „public”. [3] Având acest exemplu, considerăm că interpretarea oficială a noțiunii de document oficial ar trebui făcută nu de Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova, care intervine cu unele interpretări selective, ci de către legiuitorul autohton, prin formularea în textul Codului penal a definiției noțiunii de document oficial. Locul unei astfel de definiții ar trebui să fie în Capitolul XIII „Înțelesul unor termeni sau expresii în prezentul cod” al părții speciale a Codului penal al Republicii Moldova.

Fiind în expectativa operării unor asemenea amendamente, în continuare vom efectua analiza practicii judiciare în materia calificării juridice a diverselor fapte potrivit prevederilor art. 332 CP RM.

Astfel, prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 9 decembrie 2016, B.V. a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 332

alin. (1) CP RM. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că inculpatul B.V., activând în funcția de ofițer de patrulare al companiei de escortă și misiuni speciale a INP al IGP al MAI, conform ordinului nr. 39 ef din 29 ianuarie 2016, fiind persoană publică în sensul art. 123 din Codul penal, a săvârșit falsul în acte publice în următoarele circumstanțe: la 19 februarie 2016, în jurul orei 11.00, B.V., fiind în serviciu, a stopat automobilul care era condus de T.L. Fără a fi respectată procedura de măsurare a transmitanței luminii prin sticlele mijloacelor de transport, B.V. a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție din 19 februarie 2016, unde la rubrica „a comis fapta” a înscris „conducătorul auto exploata mijlocul de transport cu geamurile umbrite/peliculă”, la rubrica „ignorând prevederile” a înscris „p.122(6) „c” RCR, art. 228 (2) CC”, la rubrica „obiecțiile persoanei în a cărei privință a întocmit proces-verbal” a înscris „Am scos pelicula”, deși în realitate automobilul cu care se deplasa T.L. nu a avea geamurile din față umbrite, iar B.V. era în imposibilitate de a scoate pelicula.[6]

Observăm că, în speța analizată, procesul-verbal cu privire la contravenție reprezintă documentul oficial fals, care are calitatea de produs al infracțiunii prevăzute la art. 332 CP RM. Cu toate acestea, în opinia noastră, fapta lui B.V. atențiază la un alt obiect juridic special, decât cel al infracțiunii prevăzute la art. 332 CP RM. În acest sens, autorii L. Gîrla și Iu. Tabarcea consideră că infracțiunea prevăzută la art. 332 CP RM atențiază la relațiile sociale în domeniul activității normale a organelor publice, întreprinderilor, instituțiilor organizațiilor de stat, precum și intereselor serviciului public.[17, 360] În acest sens, desfășurând ideea în cauză, prin faptul că autoritățile de ocrotire a normelor de drept și instanțele de judecată, care examinează contravențiile, fac parte din sfera publică, ajungem la concluzia că, primordial, anume acestea sunt protejate, ținând cont de specificul speței practice analizate.

Or, fapta lui B.V. atentează la relațiile sociale în domeniul înfăptuirii justiției în sfera contravențională, în subsidiar, la buna desfășurare a activității în sfera publică (odată ce subiecții care participă la înfăptuirea justiției fac parte din domeniul sferei publice).

Pentru a confirma cele expuse, propunem analiza prevederilor alin. (1) art. 5 al Codului contravențional: „Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale, decât în conformitate cu legea contravențională”. Iar alin. (2) art. 425 al Codului contravențional menționează că „în calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenție (n.a. sublinierea ne aparține), procesul-verbal de ridicare a obiectelor și documentelor, procesul-verbal de percheziție, explicațiile persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, depozițiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delictive, obiectele și documentele ridicate, constatările tehnico-științifice și medico-legale, raportul de expertiză”. [2]

Analizând prevederile Capitolului XIV „Infrațiuni contra justiției” al părții speciale a Codului penal, observăm că cea mai potrivită normă din acest capitol pentru calificarea faptei lui B.V. ar fi art. 310 CP RM (Falsificarea probelor). Însă, spre regret, prevederile art. 310 CP RM se limitează doar la protecția relațiilor sociale în domeniul administrării probelor în procesul civil (alin. 1) și cel penal (alin. 2). Astfel, conținutul acestor componente de infracțiune nu se referă și la sfera contravențională.

Situația în cauză – de interferență a penalului și contravenționalului, a constituit obiectul examinării Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), care a echivalat o mare parte a reglementării contravenționale cu cea penală, ținând cont de natura juridică a acestor sfere a răspunderii juridice. Ca exemplu de maximă relevanță

ar putea servi Cauza Ziliberberg c. Moldovei: „... pentru ca articolul 6 CEDO să devină aplicabil, este suficient ca abaterea în cauză să fie, prin natura sa, „penală” din punctul de vedere al Convenției sau ar trebui să facă persoana în cauză pasibilă de o sancțiune care, datorită naturii sale și gradului de severitate, ține, de obicei, de domeniul „penal” (a se vedea, inter alia, Lutz v. Germany, hotărâre din 25 august 1987, Seria A, nr. 123, p. 23, § 55).”

În aceeași cauză, CEDO a stabilit întemeiat: „... în principiu, caracterul general al CCA (actualmente – Codul contravențional) și scopul pedepselor, care este atât de a pedepsi, cât și de a preveni, sunt suficiente pentru a arăta că, în sensul articolului 6 al Convenției, reclamantul a fost acuzat de o abatere penală (a se vedea Lauko v. Slovakia, hotărâre din 2 septembrie 1998, Reports 1998-VI, § 58).” [12]

Mai mult, înseși instanțele de judecată naționale susțin ideea afectării relațiilor sociale în domeniul justiției. Astfel, în motivarea soluțiilor adoptate potrivit art. 332 și 327 CP RM a faptelor lui Ț.P.[5], instanța de judecată a constatat că la 31 iulie 2009, în localul CPR R., acționând în interes personal prin folosirea intenționată a situației de serviciu, având intenția de a forma vizibilitatea falsă de indici pozitivi în sporirea prestației și rezultativității activității sale, pe un formular tipizat cu număr centralizat de evidență MAI 015 și cu număr de rând 2000, Ț.P. a întocmit un proces-verbal cu privire la constatarea de către el a contravenției prevăzute de art. 337 din Codul contravențional, privind acțiunile directorului Î.I. „L.F.” din or. R., F.I., care a falsificat semnăturile din numele persoanei contraveniente și a înscris date intenționat false, precum că F.I. nu și-a onorat obligația prevăzută de lege de a înlătura încălcările indicate în raportul anterior, presupus, înaintat acestuia de organul poliției rutiere. Ț.P. cunoștea și conștientiza că, în realitate, nu a exercitat în întreprinderea Î.I. „L.F.” control de stat și nu a solicitat conducătorului acestei întreprinderi un raport

privind lichidarea cauzelor de încălcare a legislației. Ulterior, prin scrisoarea de însoțire cu nr. 4825 din 04 august 2009, un alt lucrător al aceleiași subdiviziuni a expediat dosarul în cauză, din numele inculpatului pentru examinare organului competent.

Astfel, pentru cele constatate, instanța a motivat: „... Ț.P. a cauzat daune în proporții considerabile atât intereselor publice, cât și drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei fizice, F.I., exprimate prin încălcarea dreptului fundamental la un proces echitabil, prevăzut de legislație și actele internaționale, în urma încălcării principiilor legalității, dreptății (n.a. sublinierea ne aparține) și caracterului personal al răspunderii contravenționale prevăzute de art. 5, 7 și 8 Cod contravențional, susținerea neîntemeiată a resurselor în procesul de examinare și soluționare ulterioară a cauzei contravenționale de către organele competente...”

O situație similară remarcăm în cazul adoptării soluțiilor de către instanțele de fond și de apel naționale în cauzele de învinuire a lui: P.A. și C.S.[9], S.A.[8] în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 332 CP RM.

În acest sens, pentru a se evita situațiile în care relațiile sociale în domeniul înfăptuirii justiției sunt protejate primordial de norme juridico-penale destinate protecției buneii desfășurări a activității în sfera publică, se propune completarea art. 310 CP RM cu alin. (2¹), având următoarea dispoziție: „Falsificarea probelor în procesul contravențional de către persoana în privința căreia este inițiat procesul contravențional, agentul constator, procuror sau de către apărător”.

În altă ordine de idei, potrivit art. 332 CP RM, latura obiectivă a componentei de infracțiune poate fi realizată alternativ prin una dintre următoarele acțiuni:

- înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false;
- falsificarea documentelor oficiale.

Încălcarea procedurii la emiterea/elaborarea actului administrativ (în lipsa înscrierilor vădit false și fără falsificarea documentului oficial) nu întrunește condițiile, cerute de legea penală, pentru calificarea faptei potrivit art. 332 CP RM. Din aceste considerente, judecătoria Râșcani, prin sentința sa din 28 octombrie 2015, l-a achitat pe Ș.V. de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.332 alin.(2) lit.b) și art.191 alin.(2) lit.b), d) CP RM. S-a motivat că fapta lui Ș.V. nu întrunește elementele infracțiunii. Prin aceeași sentință, V.N. a fost achiat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.332 alin.(2) lit. b) și art.42 alin.(5), 191 alin.(2) lit.b), d) CP RM, invocându-se același motiv.[10]

Instanța a reținut că S.V. și V.N. au fost învinuiți de către organul de urmărire penală de faptul că Ș.V., exercitând funcția de primar al s. X, r-nul Y, și fiind persoană cu înaltă funcție de răspundere, iar V.N. exercitând funcția de director al SRL „R”, la 26 mai 2007, în primăria s. X, r-nul Y, acționând în interesele lor personale în scop de a însuși din bunurile primăriei din aceeași localitate, au fabricat un act de primire-predare a mijloacelor fixe din SRL „R” în contul cotei valorice, și anume a garajului administrativ, în folosul membrilor familiei lui Ș.V., pe care ultimul ilegal l-a autentificat prin aplicarea ștampilei cu blazonul primăriei s. X și prin aplicarea semnăturii din numele primarului, în timp ce se afla, la momentul semnării actului de predare-primire, în concediu, astfel nu avea nici un drept să semneze respectivul act.

Instanța de apel a menționat în decizia sa, *inter alia*, că nu rezistă criticii argumentul procurorului privind falsificarea actului din 26.05.2006 de predare-primire a garajului, primarul semnându-l în timp ce se afla în concediu, menționând că nu au fost prezentate probe că în acest act au fost introduse modificări și că în el se conțin date false, iar semnarea acestuia de către primarul aflat în concediu, constituie o încălcare disciplinară, și nu de ordin penal.

Prin urmare, reieșind din circumstanțele de fapt ale cauzei penale, menționate *supra*, constatăm lipsa laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art. 332 CP RM. Or, nu se poate vorbi despre falsificarea documentului oficial, odată ce ștampila aplicată pe acest document este una veridică, iar semnatura aplicată pe acest document aparține chiar primarului satului respectiv.

Bineînțeles, în exemplul analizat, documentul oficial nu conține înscrieri ale unor date vădit false. În situația descrisă, documentul oficial putea fi anulat de către instanța de contencios administrativ, pe motivul încălcării procedurii de emitere a acestuia. Cu toate acestea, eventuala anulare a actului administrativ (care reprezintă, de asemenea, un document oficial) de către instanța de contencios administrativ, nu va schimba esența documentului, acesta din urmă nu va conține trăsăturile proprii obiectului material al infracțiunii prevăzute la art. 332 CP RM.

Astfel, care nu oricare act administrativ (care reprezintă și el un document oficial), după anularea sa în temeiul alin. (1) art. 26 al Legii contenciosului administrativ, adică în situația în care acesta – a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite [13]– ar putea întruni caracteristicile obiectului material (sau, după caz, ale produsului) infracțiunii prevăzute la art. 332 CP RM. Astfel de caracteristici ar fi întrunite numai în cazul în care acel document oficial ar conține date vădit false sau însăși documentul oficial ar fi falsificat.

Reieșind din raționamentele expuse *supra*, considerăm important a releva esența datelor vădit false, în calitate de caracteristică a componenței de infracțiune prevăzute la art. 332 CP RM.

Astfel, într-o speță, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel din 13 octombrie 2016, a fost admis apelul declarat, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin

care B.D. a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) CP RM.

Instanța a reținut că B.D., acționând în calitate de inspector al secției poliției rutiere din cadrul CGP mun. Chișinău al MAI, având calitatea de persoană publică în virtutea art. 123 alin. (2) CP RM, în perioada ianuarie-aprilie 2012, a comis falsul în acte publice în următoarele circumstanțe: aflându-se la serviciu în raza mun. Chișinău cu automobilul de serviciu, B.D., împreună cu inspectorul secției poliției rutiere din cadrul CGP mun. Chișinău al MAI, V.B., în perioada ianuarie-aprilie 2012, în conformitate cu atribuțiile de serviciu, supraveghea circulația rutieră în sectorul prestabilit, unde fixa încălcările comise cu utilizarea dispozitivului de măsurare a vitezei mijloacelor de transport de tip „Iskra Video”, cu n/s 10630D, iar în procesele-verbale întocmite era indicat că la constatarea contravenției au fost utilizate mijloace tehnice speciale de tip „Iskra Video”, cu n/s 11810D, care era folosit de alți colaboratori din cadrul Secției poliției rutiere a MAI, faptul dat fiind confirmat prin procesele-verbale contravenționale întocmite. În cadrul verificărilor efectuate, s-a stabilit că dispozitivul de măsurare a vitezei „Iskra Video”, cu n/s 10630D, a trecut verificarea metrologică la Institutul Național de standartizare și Metrologie, fiind eliberat buletinul de verificare metrologică cu nr.2.3.67-1553 din 31.10.2011, ca solicitant fiind indicat CGP al MAI, care nu are în dotare dispozitivul indicat și nu a solicitat INSM verificarea acestuia. Astfel B.D., fiind persoană publică, a introdus intenționat prin înscrierea în procesele-verbale cu privire la contravenție, date vădit false, acțiuni săvârșite din interes personal, în scopul majorării indicilor personali de activitate.

Astfel, instanța de apel a indicat că, deși inculpatul B.D. nu și-a recunoscut vinovăția, aceasta a fost dovedită prin probele verificate în ședința instanței de apel și anume: cererea nr. M-7649 din 01.08.2011 înaintată din numele lui B.D. către

Institutul Național de Standartizare și Metrologie privind verificarea metrologică a aparatului pentru măsurarea vitezei mijloacelor de transport (f.d. 33, vol. I).[7]

Nu împărtășim o astfel de calificare a faptei lui B.D. Or, considerăm că nu a avut loc înscrierea într-un document oficial a unor date vădit false. Datele obținute prin mijlocul tehnic de tip „Iscra Video”, cu n/s 10630D nu pot fi apreciate ca fiind „vădit false”, așa cum afirmă instanța de judecată. Odată ce dispozitivul a trecut verificarea metrologică la Institutul Național de Standartizare și Metrologie, fiind eliberat buletinul de verificare metrologică cu nr.2.3.67-1553 din 31.10.2011 (așa cum a constatat instanța de judecată), datele obținute de către acesta corespund realității (indiferent de solicitantul controlului metrologic).

Concluzia noastră se fundamentează și pe opiniile doctrinare. În acest sens, A. Reșetnicov afirmă: „... deși în documentele falsificate adevărul a fost denaturat, această denaturare a adevărului încă nu s-a reușit a fi aplicată în vederea lezării drepturilor și intereselor vreunei persoane...[16, 23] Așa-numită „denaturare a adevărului” în situația folosirii unui mijloc tehnic certificat metrologic nu poate fi concepută și acceptată”.

În alt context, doctrina penală autohtonă susține ideea, potrivit căreia latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 332 CP RM constă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de înscriere în documentele oficiale a unor date vădit false ori de falsificare a unor astfel de documente. Astfel, modalitățile normative cu caracter alternativ ale acțiunii prejudiciabile în cauză sunt: înscrierea în documentele oficiale a unor date vădit false; falsificarea documentelor oficiale (contrafacerea sau modificarea conținutului).[1, 897]

Paradoxal, însă practica judiciară insistă asupra „lărgirii” sferei laturii obiective a componentei de infracțiune prevăzute la art. 332 CP RM. Astfel, potrivit sentinței Judecătoria Militare din 30 decembrie 2013, C.V. a fost achitat de săvâr-

șirea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) și 332 alin. (1) CP RM, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale acestor infracțiuni.

În fapt, C.V., împreună cu colegii săi S.P., C.S. și R.A., urmărind un interes material, au comis falsul în acte publice în următoarele împrejurări: la 22 martie 2011 specialiștii serviciului de securitate al Penitenciarului nr. 13 din mun. Chișinău, C.V., S.P., C.S. și R.A., s-au deplasat în celula nr. 2 a blocului de regim nr. 1 cu scopul de a ridica bunurile materiale ce aparțineau condamnatului B.A. În continuare, utilizând în mod excesiv drepturile acordate de lege, C.V., S.P., C.S. și R.A., în timpul efectuării percheziției în celula nr. 2, urmărind un interes material, au introdus date vădit false în documentul oficial – procesul-verbal de percheziție – precum că din celulă a fost ridicat un ziar „Makler”, o agendă de culoare cafenie, șase file în format A4 și o agendă de culoare verde închisă. În afară de cele menționate, a fost ridicat un televizor cu ecran plat de model LG, diagonală 32 inci, un sistem audio și un frigider, care reprezentau bunurile personale ce aparțineau condamnatului B.A., care nu au fost introduse în procesul-verbal ca obiecte ridicate, nu au fost predate în modul convenit la depozit, locul lor fiind necunoscut până în prezent.

Fapta lui C.V. a fost încadrată de organul de urmărire penală în baza art. 332 alin. (1) Cod penal. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2015 a fost admis apelul procurorului, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre. Potrivit acesteia, C.V. a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 332 alin. (1) și 328 alin. (1) CP RM.

Instanța de apel a reținut aceeași stare de fapt, însă a oferit acesteia o altă apreciere juridică decât prima instanță. Ulterior, decizia Curții de Apel Chișinău a fost menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție. [4]

În contextul analizat, reiterăm că modalitățile normative ale

infracțiunii prevăzute la art. 332 CP RM nu cuprind comportamentul pasiv (inacțiune) al subiectului infracțiunii, ceea ce contrazice soluția instanțelor de judecată menționate *supra*.

Concluzii. La momentul actual, în practica judiciară a Republicii Moldova se atestă probleme legate de calificarea juridică a faptelor potrivit art. 332 CP RM. Eventualele modificări și precizări la nivel legislativ ar putea îmbunătăți situația în domeniul răspunderii penale potrivit prevederilor art. 332 CP RM.

În acest sens, pentru a se evita situațiile în care relațiile sociale din domeniul înfăptuirii justiției sunt protejate primordial de norme juridico-penale destinate protecției bunei desfășurări a activității în sfera publică, se propune *de lege ferenda* completarea art. 310 CP RM cu alin. (2¹), având următoarea dispoziție:

„*Falsificarea probelor în procesul contravențional de către persoana în privința căreia este inițiat procesul contravențional, agentul constator, procuror sau de către apărător*”.

Referințe bibliografice

1. Brînză S., Stati V. Drept penal. Partea Specială, Vol. II. Chișinău, Tipografia Centrală, 2015.
2. Codul contravențional al RM nr. 218 din 24.10.2008, publicat la 16.01.2009 în Monitorul Oficial nr. 3-6 art. nr. 15.
3. Codul penal al României, adoptat prin Legea nr. 286/2009. În: Monitorul Oficial al României nr. 510 din 24.07.2009.
4. Decizia Curții Supreme de Justiție din 01 decembrie 2016, dosarul nr. 4-1re-280/2016, arhiva judecătoria Militare.
5. Decizia Curții Supreme de Justiție din 14.04.2016, dosarul nr. 4/1re 98/2016, arhiva judecătoria Chișinău sediul Rîșcani.
6. Decizia Curții Supreme de Justiție din 14.12.2017, dosarul nr. 1ra 1189/2017, arhiva judecătoria Chișinău sediul Buicani.
7. Decizia Curții Supreme de Justiție din 15 martie 2017, dosarul nr. 1ra-344/2017, arhiva judecătoria Chișinău sediul Central.

8. Decizia Curții Supreme de Justiție din 21.03.2017, dosarul nr. 1-4re 281/2016, arhiva judecătorei Cimișlia.

9. Decizia Curții Supreme de Justiție din 21.03.2017, dosarul nr. 4-1re 6/2017, arhiva judecătorei Chișinău sediul Ciocana.

10. Decizia Curții Supreme de Justiție din 23.02.2017, dosarul nr. 1ra-327/17, arhiva Judecătorei Rîșcani.

11. Decizia Curții Supreme de Justiție în Dosarul nr. 4-1ril-2/2014 din 20 martie 2014 în ordine de recurs în interesul legii. [Accesat 07.11.2017] Disponibil: <http://jurisprudenta.csj.md>

12. Cauza Ziliberberg contra Moldovei. [Accesat 07.12.2016] Disponibil: http://www.justice.gov.md/public/files/cedo/judgements/ZILIBERBERG_ro.pdf

13. Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000, publicat la 18.05.2000 în Monitorul Oficial nr. 57-58, art. nr. 375.

14. Recomandarea Rec(2002)2 al Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei. [Accesat 12.01.2018] Disponibil: <https://wcd.coe.int>

15. Reșetnicov A. Accepțiunea juridico-penală a noțiunii „document oficial”. În: Revista Națională de Drept, 2008, nr. 2.

16. Reșetnicov A., Precizări privind înțelesul noțiunii „falsificarea documentelor”. În: Revista Națională de Drept, 2008, nr. 5.

17. Гырла Л., Табарча Ю. Уголовное право Республики Молдова: часть особенная, Т. 2. Кишинэу: „Cartdidactict” SRL, 2010.

DATE DESPRE AUTOR:

Cristina PÎRȚAC,
Asistent judiciar la Curtea de
Apel Chișinău, doctorandă la
Departamentul
Drept penal al Facultății de
Drept a Universității de Stat din
Moldova
E-mail: Kristina.pirtac@mail.ru
Tel. 079029902

Cristina PÎRȚAC,
Judicial assistant in the Chișinău
Court of Appeal, doctoral student
at the
Criminal Law Department of the
Faculty of Law of the Moldova
State University
E-mail: Kristina.pirtac@mail.ru
Tel. 079029902

CZU 342.95.,343.359.3

CONTESTAREA ACȚIUNILOR ILEGALE ALE ANGAJAȚILOR VAMALI

Sergiu BODLEV,

lector universitar în cadrul Universității de Stat ”B.P.Hajdeu” din Cahul

REZUMAT

În cadrul oricărei activități sociale, sunt posibile încălcări și abuzuri prin unele acțiuni ilegale. Nu face excepție în acest sens nici autoritatea vamală și nici persoanele ce activează în cadrul serviciului vamal. Prin unele acțiuni ilegale ale angajaților vamali, se pot leza drepturi ale persoanelor fizice sau juridice. Astfel, cercetarea de față relatează aspectele formei de contestare a acțiunilor ilegale ale angajaților vamali în raport cu persoanele fizice sau juridice. Cercetarea dată, scoate în evidență modalitatea de apărare a drepturilor legale a persoanelor fizice sau juridice lezate prin unele acțiuni ilegale ale angajaților vamali și prezintă modalitatea de contestare a acestor acțiuni ilegale. În prezentul studiu a fost identificată calea administrativă și judiciară a modalității de contestare a acțiunilor ilegale ale angajaților vamali.

Cuvinte-cheie: acțiune ilegală; contestare; angajați vamali; autoritate vamală; contencios administrativ; etc.

CONTESTING THE ILLEGAL ACTIONS OF CUSTOMS EMPLOYEES

Sergiu BODLEV,

university lecturer of State University ”B.P. Hajdeu” in Cahul

ABSTRACT

In any social activity, violations and abuses are possible through some illegal actions. No exceptions shall be made to this effect neither the customs authority, nor the persons operating within the Customs services. Through some illegal actions of customs employees, the rights of natural or legal persons may be injure. Thus, the present research relates the aspects of the form of contesting the illegal actions of customs employees in relation with natural or legal persons. The research given, highlights the way of defending the legal rights of natural or legal persons harmed by some of the illegal actions of the customs employees and shows how to challenge these illegal acts. In this study, the administrative and judicial route of the method of contesting the illegal actions of customs employees was identified.

Keywords: illegal action; Challenge; Customs employees; Customs authority; Administrative contentious; etc.

Introducere. Orice persoană în care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim de către angajații vamali, printr-o acțiune ilegală poate contesta această acțiune în ordine administrativă sau judiciară. Obiectul prezentei cercetări îl formează metodele de contestație a acțiunilor ilegale comise de către angajații vamali în raport cu persoanele fizice și juridice ce duc la lezarea unui drept garantat de legislația în vigoare a acestora.

Scopul studiului constă în analiza și cercetarea multiaspectuală a modalității de contestare a acțiunilor ilegale comise de către angajații vamali prin prisma prevederilor Constituției, Codului Vamal al RM, Legii contenciosului administrativ și a altor acte legislative și normative în vigoare.

Actualitatea temei. Cercetarea dată apare destul de actuală și importantă dat fiind faptul că identifică ansamblul mijloacelor juridice utilizate de orice persoană interesată